

SUPER

3.4.2013

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry
Ratamestarinkatu 12
00520 Helsinki

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Helsinki

Kuulemistilaisuus

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittäminen

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer arvostaa ammattiosaamisen edistämiseen ja työelämän kehittämiseen panostamista ja että TUTKE 1 työtä on jatkettu TUTKE2:lla. Suomi tarvitsee vahvoja ammattiosaajia turvatakseen yhteiskunnan toimivuuden. Meillä on edistysellinen koulutusjärjestelmä, joka vaatii uudistuksia Eurooppalaisen yhteistyön ja kansainvälistymisen seurauksena eikä vähiten vastamaan oman maamme koulutuksellisiin haasteisiin.

I Ammatillisen tutkinnon määritelmä ja tutkintotyyppien kriteerit

SuPer tukee esitystä, että ammatillinen tutkinto määritellään selkeästi omaksi tutkinnokseen. Olemme TUTKE2 esityksen kanssa samaa mieltä, että tutkintojen tuottaman osaamisen tulee olla laaja-alaista ja että osaaminen on hyödynnettävissä useammassa kuin yhdessä työpaikassa. Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa tämä lähtökohta on erityisen tärkeä. Lähihoitajakoulutusta on kehitetty 20 vuotta ja se on saavuttanut työelämässä vakiintuneen aseman. Tutkinto tuottaa vahvan osaamisperustan laaja-alaisesti sosiaali- ja terveys sekä opetusalan tehtäviin. Eri koulutusohjelmien/osaamisalojen ja lisääntyneen valinnaisuuden kautta myös aiemmin suorittaneiden on mahdollista joustavasti täydentää osaamistaan oman tutkinnon sisällä. Ammatillisen perustutkinnon suorittaminen ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona nykyiseen tapaan on kannatettavaa. Näyttötutkintojärjestelmä vastaa aikuisten koulutuksellisiin haasteisiin ja työelämän muuttuviin tarpeisiin. Peruskoulutus sopii parhaiten nuorille, suoraan peruskoulusta tai lukiosta tutkintoa suorittamaan tuleville.

Kaikille tutkinnoille yhteinen osaaminen koostuu itsenäisestä ammatinhallinnasta, joka tulee näkyviin vastuunottamisena omasta työstä, yrittäjämäisenä toimintana ja alan ammattietiikan sisäistämisenä. Itsenäinen ammattiosaaja arvioi osaamistaan,

kehittää itseään ja toimii yhteistyössä verkostoissa ja monikulttuurisissa työyhteisöissä.

SuPer ei näe kuitenkaan realistisena, että jo perustutkinnon suorittaneella tulisi olla valmiudet toimia yrittäjänä. Perustutkinnon tehtävä on tuottaa vahva alan ammattitaito, joka antaa pohjan myöhemmin syventää osaamistaan yrittäjyyteen esim. ammatti- ja erikoisammattitutkinnon kautta.

SuPer pitää tärkeänä, että ammatillisen perustutkinnon ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnon kriteerit määritellään:

Ammatillinen perustutkinto.

SuPer kannattaa esityksen kohtia 1-5

Kohta 6. Ammatillisissa perustutkinnoissa osaaminen arvioidaan asteikolla tyydyttävä 1, hyvä 2 ja kiitettävä 3. Kolmiportainen arviointiasteikko on ollut käytössä vasta lyhyen aikaa. Arviointiasteikosta saamamme palaute on ollut vaihtelevaa. Työelämän arvioijista osa on pitänyt sitä liian karkeana ja opiskelijoista osa on kokenut, että heidän osaamisensa numeerinen arviointi ei ole riittävän hienosäätöistä. SuPer pitäisi tärkeänä, että arviointiasteikko olisi yhdenmukainen ammatillisen toisen asteen tutkinnoissa ja korkeakoulututkinnoissa. SuPer esittää, että ammatillisen perustutkinnon arviointiasteikko arvioidaan nykyisen kolmiportaisen ja aiemman viisiportaisen arviointiasteikon kokemusten pohjalta ja arvioinnin jälkeen päätetään käyttöön otettavasta arviointiasteikosta.

Kohta 7. Osaaminen. SuPer tukee TUTKE2 esityksiä osaamisen kirjauksista. SuPer korostaa, että perustutkintojen erot on otettava osaamisen kirjauksissa huomioon. Kielitaidon osaamisvaatimuksista toteamme, että sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa kielitaitovaatimuksia ei tule missään vaiheessa madaltaa. Sen sijaan ammatillista kielitaitoa tulee vahvistaa ja osaaminen varmistaa.

Ammatti – ja erikoisammattitutkinnot

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kriteerit ovat hyvät ja riittävät.

II Ammatillisten tutkintojen tutkintorakenne

SuPer kannattaa pyrkimystä tutkintorakenteen valmistelun läpinäkyvyyden lisäämiseksi sekä toimivaltuuksien yksinkertaistamiseksi. Tärkeää on myös selkeyttää ja yhdenmukaistaa alan moninaista termistöä. Kun näin merkittävässä asioissa tapahtuu muutoksia, on huolehdittava työelämälle tiedottamisesta, ja siitä, etteivät käsittemuutokset tuota kohtuutonta lisärasitetta opetustehtävissä ja arviointitehtävissä toimiville. Koulutuksen – ja tutkintojen järjestäjien on kannettava vastuu uusien käsitteiden jalkauttamisesta työelämään.

Tutkintojen nimeäminen alan tai toiminnon mukaan on pääsääntönä hyvä. Yhteinen käsite, osaamisala, ammatillisesti eriytyville tutkinnon osille molempiin tutkinnonsuorittamismuotoihin on kannatettava. Lisäksi osaamisaloista päättäminen tutkinnon perusteissa lisää joustavuutta ja mahdollistaa nopean reagoinnin työelämästä nouseviin uusiin osaamisvaatimuksiin.

Tutkintonimikkeiden säilyminen perustukinnoissa on tärkeää. SuPer pitää erinomaisena esitystä, jonka mukaan tutkintonimikkeet otetaan käyttöön myös ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa, silloin kun se on tarkoituksenmukaista. Oleellista on, että nimike kuvaa kyseistä ammattiosaamista. Ammatti- ja erikoisammattitutkintoja suorittaneet ovat viestittäneet, että arvokas koulutus ei aina näy työelämässä. Ammattinimikkeellä voidaan nostaa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen arvostusta, lisätä niiden tunnettavuutta myös työnantajien keskuudessa.

III Tutkintotyyppien ja tutkintojen laajuus

SuPerin mukaan nykyisten ammatillisten perustutkintojen laajuus on hyvä (120 ov). Tutkintojen laajuutta määriteltäessä on järkevää siirtyä yhdenmukaisesti koko EU:ssa ECVET opintosuoritusten siirtojärjestelmään.

Opintoviikoista opintopisteisiin siirtyminen edellyttää työelämälle tiedottamista ja siirtymävaiheen onnistumisen varmistamista erityisesti valmistuvien ammattilaisten näkökulmasta.

IV Ammatillisten tutkintojen muodostuminen

SuPer korostaa, että tutkintojen muodostumisesta päätettäessä on tärkeää varmistua kullakin alalla vaadittavan ammatin ydinosaamisen riittävydestä. Tutkintoihin on rakennettava tarvittava määrä pakollisia, työelämän osaamisvaatimuksia vastaavia tutkinnon osia, jotta ydinosaaminen turvataan. Näin varmistetaan tutkintojen laatu tutkinnon järjestäjästä riippumatta. SuPer korostaa, että sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnossa on tärkeää huolehtia alan ydinammattitaidosta, jotta se ei häviä liialliseen valinnaisuuteen. Vallinnaisuuksien tulee tukea selkeästi ammatissa toimimista. Valinnaisuus, jolla ei ole selkeää yhtymäkohtaa alan tehtäviin, voi johtaa turhien tutkinnon osien suorittamiseen tai osaamisen tunnustamisiin.

Tutkinnon osa- käsitteen käyttöönotto opintojen sijaan ammatillisessa peruskoulutuksessa jatkaa käsitteiden yhdenmukaistamisen linjaa. Tärkeää on huolehtia, ettei käsittemuutoksella heikennetä opiskelijoiden oikeutta saada opetusta.

SuPer näkee nykyisen perustutkinnon rakentumisen onnistuneena. Nuorten, peruskoulunsa päättäneiden ammatillisiin opintoihin on kuuluttava ammatittaitoa täydentäviä opintoja, kuten äidinkieltä ja vieraita kieliä. Kansainvälistyvä ja muuttuva työelämä edellyttää kaikilta riittävää yleissivistystä. Opetuksen suunnitteluun ja toteutukseen tulee panostaa niin, että opiskelijat kokevat opinnot mielekkäiksi.

SuPer korostaa, että tutkinnon suorittamisen mahdollistaminen vaihteittain tulee olla toissijainen järjestely. Korostamme, että kokonaisen tutkinnon suorittaminen on esisijainen tavoite. Se on myös opiskelijan oman edun mukaista ja ylläpitää korkeaa osaamistasoa työelämässä.

V Ammatillisten tutkintojen opetussuunnitelman/tutkinnon perusteet ja niiden valmisteluprosessi

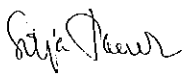
SuPer kannattaa TUTKE2 esitystä, että tutkinnon perusteiden sisältöä uudistetaan. Tutkinnon perusteissa määrätään tutkinnon tuottamasta osaamisesta, tutkinnon muodostumissäännöistä, tutkintoon sisältyvistä tutkinnon osista sekä ammattitaitovaatimuksista ja ammattitaidon arvioinnista. TUTKE2 esittää, että muut tarkentavat määräykset annetaan erikseen ja tutkintojen perusteissa ei toisteta säädöksissä jo mainittua. Tämä esitys jämäköittää mielestämme laajaksi paisuneita tutkinnon perusteasiakirjoja. Toisaalta muualla annetut säädökset on hyvä koota yhteen ja siten helposti kaikkien saatavilla oleviksi ohjeiksi.

SuPer tukee myös TUTKE2 esitystä tutkintojen perusteiden valmisteluprosessista. Se on hyvä, että turhien päällekkäisyyksien karsimiseksi toisiinsa kytkeytyvien tutkinnon perusteiden valmistelu tehtäisiin tarkastelemalla toisiaan lähellä olevia tutkintoja ja niiden osia perusteprojektin aikana kokonaisuutena.

SuPeriin kuuluu yli 84 000 lähi- ja perushoitajaa sekä muita toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittanutta, jotka työskentelevät julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa suunnittelija Soili Nevala puh. (09) 2727 9157, soili.nevala@superliitto.fi

SUOMEN LÄHI- JA PERUSHOITAJALIITTO SUPER RY

Silja Paavola
puheenjohtaja

Jussi Salo
johtaja